Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2026)0184

Praworządność, prawa podstawowe i sprzeniewierzenie środków UE w Słowacji: potrzeba reakcji UE

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2026 r. w sprawie praworządności, praw podstawowych i sprzeniewierzenia środków UE w Słowacji: potrzeba reakcji UE (2026/2607(RSP))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności jego art. 2 i 4, art. 4 ust. 3, art. 5, 6, 9 i 10, oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 20,

– uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”),

– uwzględniając europejską konwencję praw człowieka (EKPC) i jej protokoły oraz orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczące Słowacji,

– uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,

– uwzględniając międzynarodowe traktaty ONZ i Rady Europy dotyczące praw człowieka,

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii[1] („dyrektywa o ochronie sygnalistów”),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii[2] (rozporządzenie w sprawie warunkowości),

---

1 Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj.

2 Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej[3] (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów),

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 kwietnia 2018 r. w sprawie ochrony dziennikarzy śledczych w Europie: przypadek słowackiego dziennikarza Jána Kuciaka i Martiny Kušnírovej[4],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie stanu praworządności i zwalczania korupcji w UE, a zwłaszcza na Malcie i na Słowacji[5],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 października 2022 r. w sprawie wzrostu liczby zbrodni popełnianych z nienawiści do osób LGBTIQ+ w całej Europie, w świetle niedawnego morderstwa homofobicznego na Słowacji[6],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 stycznia 2024 r. w sprawie planowanej likwidacji kluczowych struktur antykorupcyjnych w Słowacji i jej wpływu na praworządność[7],

– uwzględniając sprawozdania z wyjazdów Komisji Kontroli Budżetowej do Słowacji w dniach 26–28 maja 2025 r. oraz grupy monitorującej ds. demokracji, praworządności i praw podstawowych (DRFMG) Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych do Bratysławy w dniach 1–3 czerwca 2025 r.,

– uwzględniając poświęcone Słowacji rozdziały sprawozdań Komisji na temat praworządności,

– uwzględniając sprawozdania, badania i opinie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej,

– uwzględniając platformę Rady Europy propagującą ochronę dziennikarstwa i bezpieczeństwa dziennikarzy oraz jej raport za 2025

---

3 Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
4 Dz.U. C 390 z 18.11.2019, s. 111.
5 Dz.U. C 108 z 26.3.2021, s. 107.
6 Dz.U. C 149 z 28.4.2023, s. 22.
7 Dz.U. C, C/2024/5712, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5712/oj.

r.,

– uwzględniając deklarację Komitetu Ministrów Rady Europy z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ochrony dziennikarstwa i bezpieczeństwa dziennikarzy oraz innych podmiotów medialnych,

– uwzględniając zobowiązania państw członkowskich Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie dotyczące wolności mediów, wolności wypowiedzi i swobodnego przepływu informacji,

– uwzględniając uchwałę Rady Sądownictwa Republiki Słowackiej nr 464/2024 z dnia 20 listopada 2024 r., w której wyrażono obawy co do przestępstwa zdefiniowanego jako nadużycie prawa i zalecono jego uchylenie lub nowelizację w trosce o silniejszą ochronę zasady niezawisłości sędziów,

– uwzględniając oświadczenie Międzynarodowej Komisji Prawników z dnia 14 lutego 2025 r., w którym wyraziła ona zaniepokojenie wyraźną ingerencją władzy wykonawczej w działalność Rady Sądownictwa Republiki Słowackiej i podkreśliła konieczność ochrony niezależności rad sądownictwa przed władzą parlamentarną i wykonawczą,

– uwzględniając wspólny list otwarty z dnia 16 października 2025 r. podpisany przez 56 organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w którym wyrażono głębokie zaniepokojenie niedawną nowelizacją konstytucji Słowacji i wezwano UE do pilnej reakcji,

– uwzględniając pismo Prokuratury Europejskiej (EPPO) do Komisji z dnia 28 listopada 2025 r., w którym wyrażono obawy, że proponowana nowelizacja ustawodawstwa chroniącego sygnalistów w Słowacji może być niezgodna z zasadami praworządności, ograniczać ochronę niektórych kategorii sygnalistów, wprowadzać skutki wsteczne w odniesieniu do toczących się postępowań i negatywnie wpływać na ochronę interesów finansowych UE,

– uwzględniając wysłuchanie publiczne Komisji Kontroli Budżetowej z dnia 27 stycznia 2026 r. w sprawie ochrony interesów finansowych UE w Słowacji,

– uwzględniając wskaźnik postrzegania korupcji za 2025 r., gdzie z wynikiem 48 na 100 Słowacja zajęła 61. miejsce na świecie,

– uwzględniając wskaźnik równouprawnienia płci za 2025 r. opracowany przez Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn, gdzie z wynikiem 57,2 na 100 Słowacja zajęła 20. miejsce w UE, co oznacza, że poczyniono postępy, ale nadal jest to wynik poniżej średniej UE,

– uwzględniając oświadczenia Rady i Komisji z dnia 11 lutego 2026 r. „Praworządność, prawa podstawowe i sprzeniewierzenie środków UE

w Słowacji: potrzeba reakcji UE”,

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 29 kwietnia 2026 r. zawierającą uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2024, sekcja III – Komisja, agencje wykonawcze oraz dziewiąty, dziesiąty i jedenasty Europejski Fundusz Rozwoju[8],

– uwzględniając art. 136 ust. 2 Regulaminu,

A. mając na uwadze, że UE opiera się na takich wartościach jak poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolność, demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, co znajduje wyraz w art. 2 TUE, jest odzwierciedlone w Karcie oraz zapisane w międzynarodowych traktatach dotyczących praw człowieka; mając na uwadze, że są to wartości wspólne dla wszystkich państw członkowskich i należy ich przestrzegać, a także czynnie i spójnie promować na szczeblu UE i poszczególnych państw członkowskich we wszystkich strategiach politycznych, zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i międzynarodowym; mając na uwadze, że państwa członkowskie powinny czuwać, aby nie doszło do osłabienia ochrony wartości zapisanych w art. 2 TUE; mając na uwadze, że podważanie tych wartości grozi osłabieniem praw i wolności mieszkańców UE;

B. mając na uwadze, że w art. 6 ust. 3 TUE uznano, że prawa podstawowe, zagwarantowane przez EKPC oraz wynikające ze wspólnych tradycji konstytucyjnych państw członkowskich, są ogólnymi zasadami prawa Unii;

C. mając na uwadze, że funkcjonowanie UE opiera się na wzajemnym zaufaniu między państwami członkowskimi, opartym na założeniu, że stoją one na straży demokracji, praworządności i praw podstawowych zagwarantowanych w EKPC i Karcie;

D. mając na uwadze, że misja informacyjna DRFMG w Słowacji w dniach 1–3 czerwca 2025 r. miała poważne zastrzeżenia do reformy prawa karnego, która osłabia wysiłki antykorupcyjne, skraca terminy przedawnienia oraz wprowadza przyspieszone procedury bez odpowiednich konsultacji; mając na uwadze, że członkowie misji zwrócili również uwagę na zagrożenia, które stwarza zasada oportunizmu, brak pogłębionej strategii antykorupcyjnej, rosnąca presja na sądy, media i społeczeństwo obywatelskie, erozja wolności mediów oraz propozycje podważające zasadę pierwszeństwa prawa UE; mając w szczególności na uwadze, że stwierdzono, że walka z korupcją nie jest już priorytetem rządu, ponieważ wszczyna się mniej postępowań w sprawie korupcji, nie dlatego, że spadł jej poziom, ale ze względu na ograniczenie jej ścigania, oraz że nie będzie nowych

[8] Teksty przyjęte, P10_TA(2026)0125.

postępowań poza dotyczącymi spraw związanych z rządem poprzedniego premiera; mając na uwadze, że ze skutków reformy prawnej skorzystało według doniesień 1324 skazanych, z której to liczby 446 osób zostało zwolnionych wcześniej, w tym wiele osób z koneksjami politycznymi;

E. mając na uwadze, że wizyta Komisji Kontroli Budżetowej w Słowacji w dniach 26–28 maja 2025 r. ujawniła poważne obawy dotyczące funkcjonowania systemów kontroli i audytu, zarządzania funduszami UE oraz klimatu wokół praworządności w szerszym sensie; mając na uwadze, że wizyta odbywała się w napiętej atmosferze politycznej, towarzyszyły jej publiczne ataki na jej uczestników oraz ujawniła poważne obawy dotyczące przejrzystości, z powodu sprzecznych informacji przekazywanych przez władze i interesariuszy oraz wrogiej atmosfery, w której funkcjonują organizacje społeczeństwa obywatelskiego i dziennikarze śledczy; mając na uwadze, że zwrócono również uwagę na zagrożenia związane z zarządzaniem funduszami UE, w tym strukturalne wady mechanizmów nadzoru, niewystarczającą ochronę przed nadużyciami finansowymi oraz ograniczone zdolności prowadzenia postępowań przygotowawczych w następstwie rozwiązania Prokuratury Specjalnej i reformy kodeksu karnego, co doprowadziło do alarmującej sytuacji, ponieważ według wstępnych statystyk w pierwszych miesiącach 2025 r. wystawiono jakoby tylko dwa akty oskarżenia w związku z popełnieniem przestępstw podobnych do tych, które wcześniej badała Prokuratura Specjalna; mając na uwadze, że Prokuratura Specjalna prowadziła wcześniej postępowania w sprawie od 120 do 150 aktów oskarżenia rocznie; mając na uwadze, że podczas misji wyszły również na jaw niedociągnięcia w skutecznym wykorzystywaniu funduszy UE przeznaczonych na potrzeby społeczności znajdujących się w trudnej sytuacji, w szczególności we wdrażaniu funduszy UE przeznaczonych dla społeczności romskich;

F. mając na uwadze, że wprowadzona 26 września 2025 r. nowelizacja konstytucji Słowacji uzupełniła jej art. 7 o dodatkowe przepisy dotyczące tożsamości narodowej, które umożliwiają władzom słowackim, w tym sądom, ocenę, czy i w jakim zakresie prawo UE ma zastosowanie w Słowacji, a dotyczy to także orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE); mając na uwadze, że Komisarz Praw Człowieka Rady Europy, Komisja Wenecka i Komitet Praw Człowieka ONZ mają zastrzeżenia do tej nowelizacji; mając na uwadze, że 21 listopada 2025 r. Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, kierując do Słowacji wezwanie do usunięcia uchybienia w związku z naruszeniem podstawowych zasad prawa UE, w szczególności zasady pierwszeństwa, autonomii, skuteczności i jednolitego stosowania prawa UE;

G. mając na uwadze, że system wymiaru sprawiedliwości wciąż boryka się z problemami, zwłaszcza jeśli chodzi o efektywność, zwłaszcza w

sprawach administracyjnych; mając na uwadze, że w sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. Komisja zaleciła Słowacji wprowadzenie środków mających na celu zapewnienie, aby członkowie Rady Sądownictwa, w szczególności niewybierani przez sędziów, byli objęci odpowiednimi gwarancjami niezależności w kontekście ich odwoływania, z uwzględnieniem norm europejskich dotyczących niezależności rad sądownictwa, oraz zapewnienie wystarczającej ochrony i jej należytego respektowania przy ocenie odpowiedzialności karnej sędziów za „nadużycie prawa” w ich orzeczeniach sądowych;

H. mając na uwadze, że w sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. Komisja zaleciła Słowacji wprowadzenie rozwiązań, które uregulują lobbing i wzmocnią system ujawniania i weryfikacji informacji majątkowych oraz kontynuowanie wysiłków na rzecz reformy przepisów dotyczących konfliktu interesów oraz zapewnienie skutecznych i niezależnych postępowań przygotowawczych i sądowych w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu, aby uzyskać wymierne rezultaty mierzone liczbą spraw, m.in. przez zapobieganie wszelkiej nieupoważnionej ingerencji oraz ograniczenie uprawnień Prokuratora Generalnego do uchylania ostatecznych decyzji w postępowaniu przygotowawczym i sądowym;

I. mając na uwadze, że 8 maja 2025 r., w następstwie zalecenia Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), Komisja wydała decyzję wykonawczą w sprawie zmniejszenia wsparcia z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w przypadku konfliktu interesów na podstawie art. 22 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 oraz art. 19 ust. 1 i 2 lit. a) umowy w sprawie finansowania dotyczącej Słowacji (C(2025)0294);

J. mając na uwadze, że 6 czerwca 2025 r. Grupa Państw przeciwko Korupcji (GRECO) wydała raport *ad hoc* w sprawie Republiki Słowackiej, w którym znalazło się szereg zaleceń dotyczących stosowania przyspieszonej procedury ustawodawczej, skrócenia terminów przedawnienia, zmniejszenia wymiaru kary, reform instytucjonalnych, które mają wpływ na prokuraturę i policję, a także trybu stosowania przestępstwa „nadużycia prawa”; mając na uwadze, że 6 i 7 marca 2026 r. Komisja Wenecka i Dyrekcja Generalna ds. Praw Człowieka i Praworządności Rady Europy wskazały, że przestępstwo nadużycia prawa budzi zastrzeżenia, ponieważ grozi podważeniem niezawisłości sędziów, i przypomniały, że głównym środkiem odwoławczym powinna być zwykła rewizja apelacyjna;

K. mając na uwadze, że w sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. Komisja zaleciła Słowacji wzmocnienie przepisów i mechanizmów służących przywróceniu i dalszemu zagwarantowaniu niezależnego zarządzania i niezależności redakcyjnej w mediach publicznych, z uwzględnieniem europejskich standardów dotyczących mediów publicznych, oraz poczynienie postępów w

ustanawianiu gwarancji legislacyjnych i innego rodzaju gwarancji służących zwiększeniu bezpieczeństwa fizycznego dziennikarzy i poprawie jakości ich środowiska pracy, w tym przez przeprowadzenie nowelizacji ustawy o zniesławieniu, z uwzględnieniem norm europejskich dotyczących ochrony dziennikarzy; mając na uwadze, że w 2025 r. rząd i parlament Słowacji powołały do zarządu Słowackiej Telewizji i Radia (STVR) wyłącznie kandydatów popieranych przez rządzącą koalicję, o czym świadczy wybór dyrektora generalnego i duża presja wywierana na pracowników STVR w odniesieniu do treści redakcyjnych;

L. mając na uwadze, że 11 lutego 2026 r. słowacki Trybunał Konstytucyjny postanowił zwrócić się do TSUE o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym (C-107/26) w sprawie zgodności ustawy o Słowackiej Telewizji i Radiu z europejskim aktem o wolności mediów[9];

M. mając na uwadze, że w przeszłości publiczne ataki słowackich polityków na dziennikarzy, organizacje społeczeństwa obywatelskiego i grupy szczególnie wrażliwe przyczyniły się do tego, że wzrosła akceptacja dla mowy nienawiści, tworząc klimat, w którym doszło do brutalnych przestępstw, w tym zabójstwa Jána Kuciaka i Martiny Kušnírovej; mając na uwadze, że zabójstwo Jána Kuciaka i Martiny Kušnírovej to jedna z najtrudniejszych spraw będących przedmiotem śledztwa; mając na uwadze, że sprawa była nadzorowana przez Prokuraturę Specjalną i obecnie podlega Prokuraturze Generalnej;

N. mając na uwadze, że w sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. Komisja zaleciła Słowacji zapewnienie skutecznych konsultacji publicznych i zaangażowania zainteresowanych stron w proces stanowienia prawa, w tym przez zajęcie się kwestią częstego korzystania z procedury przyspieszonej; mając na uwadze, że w 2025 r. w ramach przyspieszonej procedury ustawodawczej słowacki parlament omówił i uchwalił 20 % ustaw;

O. mając na uwadze, że 12 grudnia 2025 r. słowacki parlament znowelizował przepisy o ochronie sygnalistów w drodze procedury przyspieszonej; mając na uwadze, że 17 grudnia 2025 r. słowacki Trybunał Konstytucyjny zawiesił skutki nowelizacji; mając na uwadze, że 30 stycznia 2026 r. Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, kierując do Słowacji wezwanie do usunięcia uchybienia w związku z naruszeniem unijnych przepisów o ochronie

---

9 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1083 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia wspólnych ram dla usług medialnych na rynku wewnętrznym i zmiany dyrektywy 2010/13/UE (europejski akt o wolności mediów), Dz.U. L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

sygnalistów;

P. mając na uwadze, że 16 kwietnia 2025 r. słowacki parlament znowelizował przepisy dotyczące organizacji nienastawionych na zysk; mając na uwadze, że Komisarz Praw Człowieka Rady Europy i Komisja Wenecka wyraziły zastrzeżenia co do zgodności nowelizacji z EKPC; mając na uwadze, że organizacje pozarządowe są celem kampanii oszczerstw, gróźb i zastraszania[10]; mając na uwadze, że 17 grudnia 2025 r. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że nowelizacja nie jest zgodna ze słowacką konstytucją ani z EKPC; mając na uwadze, że pomimo tego orzeczenia władze słowackie wprowadziły alternatywne środki, które wzmagają nadzór administracyjny nad organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, i znowelizowały zasady przejrzystości, co sprawia, że presja wywierana na społeczeństwo obywatelskie wciąż rośnie;

Q. mając na uwadze, że eksperci ONZ ds. praw człowieka i Komitet Praw Człowieka ONZ wyrazili zaniepokojenie stygmatyzacją i prześladowaniem organizacji pozarządowych, dziennikarzy i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Słowacji, a także ograniczeniem swobody działalności społeczeństwa obywatelskiego; mając na uwadze, że Komitet wezwał Słowację do rewizji i nowelizacji ustawodawstwa, aby zapewnić pełną ochronę wolności pokojowego zgromadzania się oraz zagwarantować organizacjom pozarządowym odpowiednie ramy prawne; mając na uwadze, że Słowacja jest nadal objęta wzmocnioną procedurą wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z powodu braku zabezpieczeń w odniesieniu do tajnej inwigilacji[11];

R. mając na uwadze, że 11 grudnia 2025 r. słowacki parlament znowelizował kodeks karny, aby uznać za przestępstwo utrudnianie kampanii wyborczej „przez obce mocarstwo lub zagranicznego agenta”; mając na uwadze, że 27 marca 2026 r. przedstawiono wniosek w sprawie nowelizacji przepisów dotyczących warunków wykonywania prawa głosu i zastąpienia głosowania korespondencyjnego z zagranicy głosowaniem osobistym w przedstawicielstwach dyplomatycznych i konsularnych;

S. mając na uwadze, że poprawki do konstytucji przyjęte 26 września 2025 r. wprowadziły przepisy dotyczące adopcji, działalności edukacyjnej i konstytucyjnej definicji płci; mając na uwadze, że Komisarz Praw Człowieka Rady Europy i Komisja Wenecka zgłosiły

---

10 Civil Liberties Union for Europe (Liberties), Liberties Rule of Law Report 2025: Słowacja; Komisja Europejska, Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r. – rozdział dotyczący Słowacji; informacje przekazane przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich Republiki Słowackiej, 2025.

11 Wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 26 października 2023 r. w sprawie Plechlo/Słowacja (18593/19) oraz z 20 lipca 2021 r. w sprawie Zoltan Varga/Słowacja (58361/12).

zastrzeżenia do wspomnianych poprawek;

T. mając na uwadze, że w Słowacji występują systemowe niedociągnięcia w skutecznym prowadzeniu postępowań przygotowawczych i ściganiu przemocy domowej, co podkreślono w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka[12];

U. mając na uwadze, że sprawa C-799/23, Komisja/Słowacja, pozostaje w toku przed TSUE; mając na uwadze, że Słowacja jest nadal objęta wzmocnioną procedurą wykonywania wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie dyskryminującego umieszczania romskich dzieci w klasach dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w szkołach podstawowych[13]; mając na uwadze, że 25 lutego 2025 r. Komisarz Praw Człowieka Rady Europy wezwał do pilnych działań, aby rozwiązać problem nieodpowiednich warunków mieszkaniowych zmarginalizowanych społeczności romskich; mając na uwadze, że komisarz zalecił, aby zagwarantowano dzieciom romskim dostęp do wysokiej jakości inkluzywnej edukacji oraz zaniechano segregacji, a także zwalczano antycyganizm i dyskryminację, zwłaszcza w policji; mając na uwadze, że Słowacja jest nadal objęta wzmocnioną procedurą wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z powodu sposobu traktowania ludności romskiej przez policję[14];

V. mając na uwadze, że w opracowanym w 2025 r. sprawozdaniu Unii Wolności Obywatelskich dla Europy poświęconym praworządności[15] podkreślono, iż w Słowacji utrzymują się zastrzeżenia co do niezależności sądów, rozwiązań antykorupcyjnych, wolności mediów, stosowania przyspieszonych procedur ustawodawczych, przestrzeni działania dla społeczeństwa obywatelskiego i praw podstawowych, zwłaszcza jeśli chodzi o mniejszości i grupy szczególnie narażone na zagrożenia;

W. mając na uwadze, że 11 grudnia 2025 r. parlament słowacki znowelizował kodeks karny, by uznać za przestępstwo „kwestionowanie dekretów przyjętych po drugiej wojnie światowej”; mając na uwadze, że te niedawno przyjęte przepisy mogą wywołać efekt mrożący w odniesieniu do wolności słowa i wolności akademickiej, chronionych na mocy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej; mając na uwadze, że dalsza konfiskata gruntów na podstawie wspomnianych dekretów, zastosowana przede wszystkim

---

12 Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 22 stycznia 2026 r. w sprawie J.S./Słowacja (35767/23).

13 Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 27 lutego 2025 r. w sprawie Salay/Słowacja (29359/22).

14 Wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 1 września 2020 r. w sprawie R.R. i R.D./Słowacja (37574/19), z 8 września 2022 r. w sprawie P.H./Słowacja oraz z 24 października 2024 r. w sprawie B.B./Słowacja (48587/21).

15 https://www.liberties.eu/f/vdxw3e.

wobec obywateli należących do węgierskiej mniejszości narodowej, to de facto system grabieży gruntów, który pozbawił setki właścicieli cennych działek i budzi zastrzeżenia co do pewności prawa i poszanowania praworządności; mając na uwadze, że 2 lutego 2022 r. Komitet Doradczy ds. Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych zwrócił się do władz słowackich o nawiązanie dialogu z przedstawicielami zainteresowanych mniejszości narodowych na temat możliwych negatywnych skutków dekretu z 1945 r. o konfiskacie mienia dla obecnych stosunków między grupami etnicznymi;

1. wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu pogarszania się stanu demokracji, praworządności i poszanowania praw podstawowych w Słowacji; podkreśla, że możliwe do zweryfikowania przestrzeganie przez państwa członkowskie praworządności i Karty należy uznawać za niezbędny warunek otrzymania funduszy UE; zaznacza, że wszystkie programy i inwestycje finansowane z budżetu UE muszą służyć interesowi publicznemu; podkreśla, że systemowe niedociągnięcia w dziedzinie praworządności, a zwłaszcza niezawisłości sądownictwa oraz systemów audytu i kontroli zagrażają ochronie interesów finansowych UE;

2. wzywa Komisję, by oceniła, czy istnieje wyraźne ryzyko poważnego naruszenia przez Słowację wartości, o których mowa w art. 2 TUE; wzywa ponadto Komisję, by w rocznym sprawozdaniu na temat praworządności w pełni wykorzystała wszystkie dostępne instrumenty do rozwiązania problemów dotyczących demokracji, praworządności i praw podstawowych, począwszy od narzędzi zapobiegawczych i narzędzi współpracy, z myślą o zapewnieniu zgodności z wartościami zapisanymi w art. 2 TUE; podkreśla jednak, że jeżeli zastrzeżenia będą się utrzymywać i będą należycie uzasadnione, Komisja powinna bez wahania wykorzystać wszystkie dostępne jej środki egzekwowania, by chronić budżet UE i egzekwować wartości zapisane w art. 2 TUE, w tym sięgnąć po postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, zwłaszcza zaś postępowania przyspieszone, wnieść do TSU o środki tymczasowe oraz podejmować działania w związku z niewykonaniem wyroków TSUE, a także prowadzić bardziej szczegółowe audyty, zawieszać płatności, systematycznie stosować korekty finansowe i procedury odzyskiwania środków;

3. ubolewa, że Słowacja przyjęła szereg zmian w kodeksie karnym i kodeksie postępowania karnego, m.in. obniżyła kary za korupcję i przestępstwa finansowe, skróciła terminy przedawnienia oraz rozwiązała wyspecjalizowane jednostki antykorupcyjne, Krajową Agencję ds. Przestępczości i Prokuraturę Specjalną, co spowodowało opóźnienia w dochodzeniach przekazanych innym organom i znaczny spadek liczby spraw dotyczących korupcji, a ponadto utrudnia ściganie przestępstw dotyczących funduszy UE; wyraża zaniepokojenie tym, że na mocy art. 363 słowackiego kodeksu

postępowania karnego prokuratorowi generalnemu Słowacji przyznano szerokie uprawnienia dyskrecjonalne, które mogą pozwalać na przerwanie lub opóźnienie postępowania karnego z przyczyn formalnych bez wystarczających zabezpieczeń, co zagraża skutecznemu prowadzeniu postępowań przygotowawczych i ściganiu przestępstw, a zwłaszcza przestępstw związanych z korupcją; wyraża zaniepokojenie doniesieniami o nękaniu byłych śledczych antykorupcyjnych i prowadzeniu dochodzeń w ich sprawie oraz uważa, że działania te osłabiają zwalczanie korupcji oraz mogą zagrażać ochronie interesów finansowych UE i wywoływać efekt mrożący w odniesieniu do niezależnych dochodzeń; wyraża też zaniepokojenie wykryciem konfliktów interesów we wdrażaniu Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności;

4. wyraża głębokie zaniepokojenie zmianami konstytucyjnymi w Słowacji, zwłaszcza tymi, które ograniczają prawa podstawowe, praworządność i nadrzędność prawa UE; zauważa z niepokojem, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego przestrzegają, iż zmiany te mogą naruszać prawa podstawowe; podkreśla, że przepisy konstytucyjne muszą być wystarczająco precyzyjne, by nie były interpretowane arbitralnie, oraz muszą być w pełni zgodne z zobowiązaniami wynikającymi z prawa UE, w tym z Karty, a także z międzynarodowymi standardami praw człowieka; przypomina, że należy w pełni przestrzegać pierwszeństwa prawa UE i wiążącego charakteru zobowiązań międzynarodowych, a żaden przepis konstytucyjny nie może uzasadniać niestosowania się do wyroków TSUE lub Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; wzywa władze słowackie do zapewnienia pełnej zgodności konstytucji z prawem UE i międzynarodowym prawem dotyczącym praw człowieka oraz do uwzględnienia zaleceń Komisji Weneckiej i międzynarodowych organów ds. praw człowieka, zwłaszcza jeśli chodzi o pierwszeństwo prawa UE, prawo do życia prywatnego i rodzinnego, niedyskryminację ze względu na płeć i orientację seksualną oraz prawo do edukacji;

5. wzywa Komisję, by oceniła zgodność niedawnych zmian legislacyjnych z prawem UE oraz by zastosowała rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów w razie niezgodności z określonymi w nim horyzontalnymi warunkami podstawowymi;

6. podkreśla, że rozporządzenie w sprawie warunkowości nie ogranicza się do środków stosowanych w ostateczności, ale pozwala też podjąć wczesne działania w postaci częściowego zawieszenia wypłat w razie stwierdzenia naruszeń praworządności stwarzających poważne ryzyko dla należytego zarządzania finansami w budżecie UE; ponawia apel, wystosowany w związku z absolutorium budżetowym dla Komisji za 2024 r., o rozpoczęcie pierwszego etapu procedury określonej w art. 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunkowości;

7. wyraża głębokie zaniepokojenie próbą likwidacji Urzędu Ochrony

Sygnalistów, gdyż spowodowałoby ono znaczne obniżenie poziomu ochrony sygnalistów, w tym większe narażenie ich na działania odwetowe i ograniczony dostęp do gwarancji prawnych; odrzuca przepisy o „mechanizmie przeglądu”, który pozwala organom lub pracodawcom cofnąć ochronę sygnalistów bez nadzoru sądowego, co zagraża zapisanemu w Karcie prawu podstawowemu do skutecznego środka prawnego; podkreśla, że ograniczenie ochrony sygnalistów jest niezgodne z unijną dyrektywą o ochronie sygnalistów i podważa praworządność; z zadowoleniem przyjmuje decyzję parlamentu słowackiego z 17 marca 2026 r. o uchyleniu kontrowersyjnej ustawy i utrzymaniu Urzędu Ochrony Sygnalistów; wzywa Komisję, by ściśle monitorowała uchylanie przepisów o likwidacji Urzędu Ochrony Sygnalistów w Słowacji, w celu zagwarantowania, że uchylenie to w pełni przywróci poprzedni poziom ochrony i będzie zgodne z prawem UE, oraz by oceniła zakres i skuteczność uchylenia, zanim rozważy dalsze działania; wzywa władze słowackie do zapewnienia zgodności z prawem i normami UE w dziedzinie ochrony sygnalistów;

8. wzywa Komisję do zintensyfikowania ukierunkowanych kontroli i inspekcji na miejscu w Słowacji, w tym przez zacieśnioną systematyczną współpracę z OLAF-em i EPPO, by zrekompensować osłabienie krajowych zdolności egzekwowania prawa i zapewnić skuteczność działań następczych wynikających z toczących się dochodzeń; podkreśla, że takie kontrole muszą dotyczyć systematycznie wszystkich odpowiednich strumieni finansowania UE, w tym wieloletnich ram finansowych i funduszy z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności;

9. potwierdza, że w celu usunięcia stwierdzonych niedociągnięć jest gotowy do współpracy w duchu lojalnej współpracy z władzami słowackimi, a także ze społeczeństwem obywatelskim i niezależnymi instytucjami; podkreśla, że prowadzona przezeń kontrola i odbywane delegacje mają wspierać umacnianie instytucji demokratycznych i praworządności oraz właściwe wykorzystanie funduszy UE; apeluje do władz słowackich, by w tym procesie konstruktywnie i proaktywnie współpracowały z instytucjami UE;

10. wzywa władze słowackie do pełnego wdrożenia zaleceń Komisji, GRECO i Komisji Weneckiej dotyczących sądownictwa i walki z korupcją, zwłaszcza jeśli chodzi o skreślenie przestępstwa nadużycia prawa oraz zapewnienie niezawisłości i bezstronności Rady Sądownictwa de iure i de facto, funkcjonowanie wyspecjalizowanych podmiotów antykorupcyjnych, materialne i procesowe prawo karne oraz niezależność prokuratorów;

11. zdecydowanie potępia zamknięcie Prokuratury Specjalnej w świetle jej oczywistego wpływu na postępowania przygotowawcze oraz ściganie korupcji, którego nie mogą zrekompensować działania EPPO, zwłaszcza wobec doniesień o „dzieleniu” spraw o oszukańcze działania tak, by rzekoma wartość sprawy nie przekraczała progu

pozwalającego na włączenie EPPO; podkreśla, że należy pilnie ponownie ocenić ostatnio wprowadzone zmiany; wzywa władze słowackie do zapewnienia pełnej, terminowej i proaktywnej współpracy z EPPO i OLAF-em;

12. ponownie wyraża zaniepokojenie tym, jak funkcjonuje słowacka rolnicza agencja płatnicza i jak zarządza się finansami ze wspólnej polityki rolnej, w tym zaniepokojenie niedociągnięciami strukturalnymi, które potwierdziła Najwyższa Izba Kontroli Republiki Słowackiej, niedostatecznymi mechanizmami kontroli, niewystarczającymi działaniami naprawczymi i zwiększonymi wypłatami, którym towarzyszy słabość kontroli; uważa, że niedociągnięcia te potwierdzają poważne i systemowe niedostatki w systemie zarządzania wydatkami rolnymi w Słowacji i kontroli tych wydatków;

13. wyraża zaniepokojenie z powodu zarzutów niewłaściwego wykorzystania i nieprawidłowości w realizacji finansowanych przez UE projektów rozwoju obszarów wiejskich i turystyki w Słowacji, w tym sprawami dotyczącymi finansowanych przez UE projektów budowy pensjonatów, gdzie miało dojść do niewłaściwego wykorzystania funduszy rolnych i funduszy rozwoju obszarów wiejskich na budowę lub remont luksusowych nieruchomości prywatnych o ograniczonej wartości dodanej dla UE lub bez wyraźnej wartości dodanej dla UE; podkreśla, że jeśli takie praktyki się potwierdzą, będzie to poważne naruszenie zasad należytego zarządzania finansami, przejrzystości i równego traktowania oraz podważy zaufanie publiczne do budżetu UE;

14. przypomina, że na państwach członkowskich spoczywa obowiązek zapewnienia skutecznego, przejrzystego i odpowiedzialnego zarządzania funduszami UE; wzywa władze słowackie do natychmiastowych i skutecznych działań naprawczych mających zapewniać obywatelom konkretne korzyści, w tym do poprawy systemów kontroli wewnętrznej, zapewnienia właściwego wykrywania konfliktów interesów i zarządzania nimi oraz do lepszego odzyskiwania nieprawidłowo wypłaconych funduszy, w pełnej współpracy z Komisją;

15. wyraża głębokie zaniepokojenie pogorszeniem się stanu wolności i pluralizmu mediów w Słowacji, w tym politycznym ingerowaniem w media publiczne, naciskami na dziennikarzy w postaci atmosfery wrogości, kampanii oszczerstw i dezinformacji, stosowaniem strategicznych powództw zmierzających do stłumienia debaty publicznej (SLAPP), w tym przez wysokich rangą polityków, oraz ryzykiem koncentracji własności mediów w rękach ludzi powiązanych z kręgami politycznymi, czemu towarzyszą zwolnienia wśród kierownictwa najważniejszych instytucji kulturalnych, co może wywoływać efekt mrożący dla wolności prasy i dyskursu publicznego; podkreśla, że osłabienie środowiska medialnego znacznie ogranicza

kontrolę demokratyczną i ułatwia korupcję przy wydatkowaniu funduszy UE; apeluje do władz słowackich, by w pełni wykonały zalecenia Komisji dotyczące mediów, a zwłaszcza przepisów o mediach publicznych, zgodnie z europejskim aktem o wolności mediów oraz przy zapewnieniu niezależności redakcyjnej i ochrony dziennikarzy; wzywa Słowację, by rzeczywiście i w pełni przestrzegała europejskiego aktu o wolności mediów, oraz wzywa Komisję do ścisłego i proaktywnego monitorowania jego wdrażania; przypomina, że władze słowackie muszą przestrzegać wolności wypowiedzi i wolności sztuki w funkcjonowaniu i finansowaniu instytucji kulturalnych oraz powstrzymać się od nadużywania powództw ograniczających debatę publiczną; składa hołd zamordowanemu Jánowi Kuciakowi i jego cennej pracy dziennikarza śledczego; apeluje do władz słowackich o zapewnienie wymierzenia sprawiedliwości w tej sprawie;

16. ubolewa, że wielokrotnie i bez uzasadnienia zastosowano przyspieszone procedury ustawodawcze, by przeprowadzić głębokie reformy; podkreśla, że takie procedury nie mogą stać się normą i mogą być uzasadnione tylko szczególnymi okolicznościami, ponieważ podważają one kontrolę publiczną, przejrzystość i niewykluczające stanowienie prawa oraz ograniczają konstruktywne konsultacje i debatę parlamentarną; wzywa władze słowackie, by w pełni wdrożyły zalecenia Komisji i GRECO dotyczące mechanizmów kontroli i równowagi, zwłaszcza jeśli chodzi o autentyczne konsultacje publiczne i udział zainteresowanych stron w procesie stanowienia prawa, w tym by rozwiązały problem częstego stosowania procedur przyspieszonych; ponownie wyraża zaniepokojenie problemem dostępu dziennikarzy i organizacji społeczeństwa obywatelskiego do informacji, w tym do sprawozdań Najwyższej Izby Kontroli i sekcji kontroli w Biurze Rządowym;

17. zdecydowanie potępia rosnące naciski na organizacje społeczeństwa obywatelskiego, organizacje strażnicze i pracowników wymiaru sprawiedliwości, w tym obciążenia administracyjne i próby delegitymizacji ich pracy; uważa, że takie działania podważają rozliczalność i realną ochronę praw podstawowych; wzywa władze słowackie, by położyły kres stygmatyzacji i prześladowaniu organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz by zapewniły pełną zgodność przepisów wpływających na społeczeństwo obywatelskie, w tym przepisów o finansowaniu i sprawozdawczości, z prawem UE i międzynarodowym prawem dotyczącym praw człowieka, zwłaszcza jeśli chodzi o prawo do życia prywatnego, wolność wypowiedzi, zgromadzeń i zrzeszania się;

18. wzywa władze słowackie do zapewnienia pełnej zgodności ordynacji wyborczej, w tym przepisów o głosowaniu korespondencyjnym, oraz sankcji karnych za łamanie tej ordynacji z prawem UE i międzynarodowym prawem dotyczącym praw człowieka, zwłaszcza jeśli chodzi o prawo do głosowania i kandydowania w wyborach oraz

o wolność wypowiedzi i zrzeszania się; przypomina, że ograniczenia dotyczące głosowania korespondencyjnego powinny być należycie uzasadnione i proporcjonalne, zwłaszcza gdy nie wykazano systemowych niedociągnięć dotyczących uczciwości takiego głosowania, oraz podkreśla, że należy zapewnić równy dostęp do udziału w wyborach obywatelom słowackim mieszkającym za granicą;

19. apeluje do władz słowackich o zapewnienie skutecznego zapobiegania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej de iure i de facto oraz o zwalczanie tych zjawisk, zgodnie z prawem UE i międzynarodowym prawem dotyczącym praw człowieka; ponownie podkreśla, że należy bezzwłocznie ratyfikować Konwencję Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz dostosować prawną definicję zgwałcenia do międzynarodowych standardów praw człowieka;

20. w związku z regresem spowodowanym w Słowacji kilkoma inicjatywami ustawodawczymi, zwłaszcza od 2023 r., wzywa władze słowackie do zapewnienia pełnej zgodności z ich zobowiązaniami do zagwarantowania rzeczywistego, terminowego i niedyskryminacyjnego dostępu do usług i praw w dziedzinie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, w tym dostępu do bezpiecznej i legalnej aborcji; przypomina, że zobowiązania te wynikają z międzynarodowych standardów praw człowieka i są nieodłącznym elementem ochrony praw podstawowych, w tym prawa do życia prywatnego i rodzinnego, zdrowia i niedyskryminacji;

21. apeluje do władz słowackich o zapewnienie realnej ochrony praw osób LGBTIQ+ de iure i de facto, zgodnie z prawem UE i międzynarodowym prawem dotyczącym praw człowieka;

22. wzywa władze słowackie do zapewnienia realnej ochrony praw Romów de iure i de facto, zgodnie z prawem UE i międzynarodowym prawem dotyczącym praw człowieka, zwłaszcza jeśli chodzi o zaprzestanie segregacji w edukacji, dostęp do opieki zdrowotnej i działania policyjne; ponownie wyraża zaniepokojenie tym, jak wykorzystywane są fundusze UE przeznaczone dla społeczności romskich w Słowacji;

23. wyraża szczególne zaniepokojenie o poszanowanie praw mniejszości w Słowacji w świetle dyskursu politycznego, inicjatyw ustawodawczych i praktyk administracyjnych, które mogą prowadzić do dyskryminacji, stygmatyzacji lub wykluczenia, a także w związku z konfiskowaniem mienia z mocą wsteczną uzasadnianym zbiorową odpowiedzialnością obywateli UE o różnym pochodzeniu etnicznym; uważa, że zaszłości historyczne należy rozwiązywać w drodze dialogu, a nie kryminalizacji; podkreśla, że ochrona praw mniejszości to zasadniczy element praworządności i demokratycznych rządów; wzywa władze słowackie do zapewnienia realnej ochrony de iure i de

facto osób należących do mniejszości, zgodnie z prawem UE i międzynarodowym prawem dotyczącym praw człowieka, zwłaszcza jeśli chodzi o wolność słowa i prawo własności;

24. wyraża głębokie zaniepokojenie praktykami administracyjnymi i sądowymi dotyczącymi Słowackiego Funduszu Gruntowego i przedsiębiorstwa Słowackie Lasy Państwowe, prowadzącymi do konfiskaty gruntów i lasów bez rekompensaty na podstawie powojennych dekretów; wzywa władze słowackie do uchylenia zmiany kodeksu karnego, zawieszenia wszystkich postępowań sądowych i zakończenia trwającej konfiskaty gruntów;

25. apeluje do władz słowackich o zbadanie utrzymujących się systemowych niedociągnięć w rozpatrywaniu skarg na złe traktowanie przez policję, w tym braku bezstronnych i skutecznych dochodzeń w sprawie wiarygodnych zarzutów złego traktowania; apeluje o lepsze zabezpieczenia przed złym traktowaniem przez organy ścigania, w tym o gwarancje niezależności instytucjonalnej, skuteczne mechanizmy nadzoru i odpowiednie gwarancje proceduralne, by zapewnić rozliczalność i zaufanie publiczne do organów ścigania;

26. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania tej rezolucji Radzie, Komisji, rządom i parlamentom państw członkowskich, Radzie Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz Organizacji Narodów Zjednoczonych.